

Olomoucká „Ex libris“

Jak usnadnit literatuře cestu ke čtenářům, přispět k jejímu lepšímu pochopení a porozumění? Lubomír Machala se rozhodl najít na tuto otázku odpověď a převést ji do praxe. Už od poloviny 80. let, kdy začal působit na Filozofické fakultě Univerzity Palackého v Olomouci, zpestřoval prof. Machala literární semináře rozhovory s autory a prezentacemi jejich tvorby. V 90. letech začal spolupracovat s organizátory knižního veletrhu Libri, kde se až do roku 2007 podílel na jeho realizaci jako hlavní dramaturg doprovodného literárního festivalu a rovněž jako moderátor většiny besed s hostujícími spisovateli. „Jelikož ale časem mezi mnou a Výstavištěm Flora narůstaly názorové rozdíly především na organizační zajištění této akce, rozhodl jsem se dát svým hostům více prostoru, než nabízel nabitý festivalový program, a zvat je v průběhu celého roku, tedy nejen během dvou tří festivalových dnů.“ A tak se zrodil cyklus besed a autorských čtení **Ex libris**. První díl se uskutečnil v dubnu 2007 v příjemném prostředí Tě & Café Kratochvíle, kam na pozvání prof. Machaly přijel Petr Šabach. Návštěvnost prvních besed ale nenaplnovala původní očekávání, a tak se cyklus přesunul na půdu filozofické fakulty.

Akademické prostředí spoluurčuje organizační stránku věci, jakou je např. četnost besed. Ty se během semestru konají každé první úterý v měsíci, s výjimkou zkouškového období a případných speciálních přání pozvaných autorů. Návštěvníky a posluchači jsou převážně studenti bohemistiky, vítání jsou ale i studenti a vyučující z jiných oborů a fakult. „Besed se ovšem neúčastní jen akademická obec, ale také třeba zástupci Literárního klubu Olomouce, zaměstnanci knihoven či laická veřejnost. Některé tváře vídám mezi návštěvníky opakovaně, ale o žádném fanklubu Ex libris zatím nevím,“ dodává s úsměvem Lubomír Machala.

Své hosty vybírá pečlivě. Důležité je, aby šlo o výraznou osobnost, která ani nemusí být nijak zvlášť známá; setkání s ní by mělo nabídnout nejen zajímavé vyprávění a několik bonmotů, ale mělo by – alespoň některé účastníky – podnítit k hlubšímu přemýšlení, vnímavějšímu čtení a třeba i k vlastní tvorbě.

V naprosté většině případů přijíždějí hosté na pozvání prof. Machaly. Občas ale projeví zájem sami autoři (zpravidla když chtějí pomoci své právě vydané knize mezi potenciální čtenáře) nebo někdo z jejich okolí, jako tomu bylo např. při besedě s Pavlem Kohoutem, která se vydařila natolik, že si ji spisovatel při své další návštěvě Olomouce zopakoval. „Jednou se mne také zeptal Antonín Bajaja, zda bych nechtěl na fakultě představit ruského novináře a spisovatele Leonida Šinkarjova, který svého času provázel Hanzelku a Zikmunda na jedné z cest po Sovětském svazu. Hlavně však napsal mimořádnou knihu *Všechno jsem už skoro zapomněl* o pozadí a dopadech okupace Československa v srpnu 1968. Takže pak vedle mne v naší aule seděli nejen Šinkarjov s Bajajou, ale také básník a překladatel Václav Daněk i Miroslav Zikmund,“ vzpomíná Lubomír Machala.

Na židli hosta Ex libris už se vystřídal mnoho básníků, prozaiků, dramatiků, publicistů, překladatelů a dalších osobností literárního a kulturního světa. Výčet by byl dlouhý, nechyběla by v něm jména Terezy Boučkové, Violy Fischerové, Jiřího Kratochvíla, J. H. Krchovského, Lubomíra Martínka, Vladimíra Párala, Ludvíka Vaculíka, Michala Viewegha, ale i tehdy začínajících autorů jako např. Jakuby Katalpy, Blanky Kostřicové, Petry Soukupové či Kateřiny Tučkové.

Na otázku, které z besed mu utkvěly v paměti více než jiné, Lubomír Machala odpověděl, že zajímavých momentů a veselých historek zažil během besed Ex libris více, zavzpomínal ale na poslední dvě setkání:

„V říjnu na Ex libris přijel z Kunštátu výtvarník, knižní ilustrátor a spisovatel Vít Ondráček. Jeho bydliště jsem vypíchl proto, že ho sdílel s nedávno zesnulým Ludvíkem Kunderou i dalšími mimořádnými osobnostmi naší kultury, včetně slavného rodu Halasů. Vít dokázal o svých ‚sousedech‘ vskutku poutavě vyprávět a nejen to, přivezl s sebou filmy nahlížející do jeho ateliéru; do své literární dílny dal zase nahlédnout četbou deníkových zápisků. Myslím, že šlo o velmi inspirativní večer. Můj dosud poslední host Jáchym Topol zase uvízl na trati mezi Prahou a Olomoucí a na besedu jsem ho přivezl rovnou z nádraží s více než hodinovým zpožděním. Aula kupodivu i přes pokročilou večerní hodinu zůstala plná a nikdo z přítomných jistě nelitoval, že neodešel. Jáchym se předváděl v tom nejlepším slova smyslu: byl vtipný, pohotový, zazněla-li komplikovanější či závažnější otázka, odpovídal adekvátně, přemýšlivě. A přivezl též dárky, takže někteří si z besedy odnášeli i nové knihy, DVD s filmy podle Jáchymových knih či CD s jeho rozhlasovou hrou.“

S návštěvností Ex libris je prof. Machala v zásadě spokojen. Pro publikum Arnošta Lustiga, Pavla Kohouta či Vladimíra Párala prý málem nestačila ani aula filozofické fakulty, na druhou stranu však zalitoval, že např. zmíněnou besedu s Vitem Ondráčkem mohlo ocenit jen málo účastníků.

Besedy Ex libris z největší části finančně podporuje Katedra bohemistiky FF UP, v příštích letech by prostředky na realizaci těchto setkávání mohly být čerpány z grantu ministerstva kultury.

Informace o dalších dílech Ex libris mohou zájemci najít na plakátech rozvěšovaných na Filozofické fakultě UP a v olomouckých knihovnách, na internetových stránkách Univerzity Palackého v Olomouci (web katedry bohemistiky, kalendář akcí UP) nebo v místních médiích (např. Radio Haná). Pozvánky se objevují i v MF Dnes či na webovém Portálu české literatury.

HANA RUNČÍKOVÁ

Vychází v březnu!

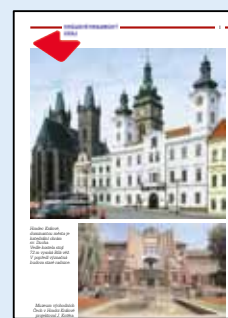

Kniha je vydána ve spolupráci s ministerstvem kultury!

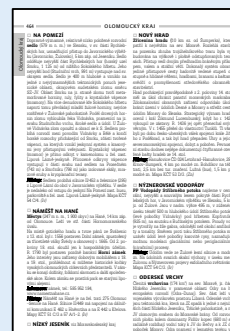

Rozdělení podle jednotlivých krajů

2573 hesel
1403 sídel
692 přírodních památek a další

Průvodce je doplněn množstvím barevných fotografií a obsáhlým rejstříkem

799 Kč

1. vydání, 1120 stran, EAN 9788073762377

Nakladatelství Olympia, a. s., obchodní oddělení,
Vaníčková 2, blok D, 160 17 Praha 6 – Strahov,
tel.: +420 274 822 902, fax: +420 274 821 530,
e-mail: olysklad@volny.cz